

گروه گزارش

یکی از اصول اساسی تقنین، کندوکاو مباحث علمی درباره یک مسئله است و به معنای دیگر، قانون‌گذاری در موضوعات مختلف بدون دارا بودن پایه‌های علمی و پژوهشی، راه به جایی نمی‌برد. شورای اسلامی شهر مشهد نیز تقریباً از سال‌های ابتدایی آغازبه‌کار خود با درک این موضوع مهم، به عنوان نخستین پارلمان شهری کشور، سازوکاری به نام «مرکز پژوهش‌ها» را پدید آورد تا از یک سو با استنادهای علمی و منطقی و ازسوی دیگر با ابزار پژوهش، بتواند قوانینی را از سر بگذراند که هم از نظر دقت و ضمانت اجرا حرف‌های زیادی برای گفتن و هم کمترین تداخل با قوانین بالادستی داشته باشد. حالاً عمر این مرکز علمی به بیست سال رسیده است و هفته پژوهش، فرصت مغتنمی است تا نیم‌نگاهی به پیشینه و کارکردهای اجتماعی و شهری این نهاد بیندازیم.

مرکز پژوهش‌ها؛ جوان ۲۰ساله شهر

زهرا شاری
رئیس شورای اسلامی شهر مشهد

خراسان در تاریخ، همواره مرکز و قطب علم و ادب ایران و جهان اسلام، شناخته شده است و این موضوع رانمی‌توان جز در سایه برکات حضور مضجع منور عالم آل محمد (صلوات...)،علیهم اجمعین) در قلب خراسان، «توس کهن»، تحلیل و معنا کرد. مراکز علمی و پژوهشی این دیار و حکیمان، عالمان و دانشوران آن، همواره مرجع توسعه و ترویج علوم و فنون مختلف بوده‌اند. امروز مشهد مقدس به عنوان دومین کلان شهر کشور، به دلیل وسعت و جمعیت، با انبوهی از مسائل مواجه است که حل و فصل آن‌ها تنها با رویکردی مبتنی بر منطق و مدیریت دانش امکان‌پذیر است. مدیریت شهری مشهد مقدس که مخترع به میزبانی و خدمت‌رسانی به زائران و مجاوران حرم قدسی رضوی است، به عنوان اولین کلان شهر کشور در پارلمان شهری خویش، به تأسیس مرکز پژوهش‌ها به عنوان حلقه وصل جامعه علمی تخصصی و نظام سیاست‌گذاری شهری اقدام کرده

بازوی قدرتمند تصمیم‌سازی در شهر

زهرا شاری
رئیس اسبق مرکز پژوهش‌های شورای اسلامی شهر مشهد

«مرکز پژوهش‌های شورای اسلامی شهر مشهد با تکیه بر تحلیل‌های علمی، آینده پژوهی و ارائه راهکارهای علمی و قابل‌اجرامی تواننده عنوان یک بازوی قدرتمند برای تصمیم‌سازی و تصمیم‌گیری مدیران شهری عمل کند و کیفیت خدمات ارائه شده به شهروندان را به طور چشمگیری بهبود ببخشد».، الهه سادات ذوقی حسینی، رئیس اسبق مرکز پژوهش‌های شورای اسلامی شهر مشهد در دوره ششم مدیریت شهری، این جملات را می‌گوید و ادامه می‌دهد: این مهم می‌تواند به کمک پیوند دانش و تصمیم‌سازی، شناسایی و اولویت‌بندی مسائل شهری، آینده پژوهی و رصد تغییرات، افزایش شفافیت و مشارکت و ارائه ابزارهای نوین برای حل مسائل، تقویت یافته‌تر و مؤثرتر شود.

به‌گفته‌او، مرکز پژوهش‌های شورای اسلامی شهر مشهد می‌تواند با ارائه مطالعات علمی، مبتنی بر داده‌های واقعی و تحلیل‌های دقیق، شکاف میان دانش نظری و فرایند تصمیم‌گیری را پر کند. این امر به مدیران شهری کمک می‌کند تصمیماتی مبتنی بر شواهد و داده‌های عینی بگیرند که این خود باعث کاهش خطاها و افزایش کارایی می‌شود. به این ترتیب، پیوند دانش و تصمیم‌سازی محقق می‌شود. ذوقی با اشاره به اینکه یکی از وظایف مهم مرکز پژوهش‌ها، شناسایی مسائلی اصلی شهر و اولویت‌بندی آن‌ها براساس اهمیت و تأثیرگذاری است، یادآوری می‌کند: این کار به مدیران امکان می‌دهد که منابع محدود را در حوزه‌هایی با بیشترین تأثیرگذاری متمرکز کنند. وی در زمینه آینده پژوهی و رصد تغییرات نیز می‌گوید: مرکز پژوهش‌ها می‌تواند با مطالعه روندهای جهانی و ملی، پیش‌بینی تغییرات آتی و ارائه سناریوهای مختلف، به مدیران کمک کند تا تصمیمات راهبردی و پایدار بگیرند و شهر را در برابر چالش‌های آینده مقاوم‌تر کنند. ذوقی تأکید می‌کند: استفاده از پژوهش‌های دقیق و انتشار نتایج آن‌ها، می‌تواند به شفافیت بیشتر تصمیم‌گیری‌ها کمک کند. این شفافیت باعث جلب اعتماد عمومی می‌شود و زمینه مشارکت

پشتوانه علمی شورا

زهرا شاری
رئیس مرکز پژوهش‌های شورای اسلامی شهر مشهد در دوره پنجم مدیریت شهری

از تداوم فعالیتی برخوردار باشند، می‌توانند با شکل دادن و تقویت ساختار علمی و اجرایی خود به گونه مؤثرتری هدایت‌کننده و جهت‌دهنده شورا‌های اسلامی شهرها باشند و ارتباط علمی غنی‌تری را با مراکز علمی ملی و بین‌المللی برقرار کنند. در آسیب‌شناسی ساختار اجرایی و فرایندی مرکز پژوهش‌ها می‌توان به ضعف‌ها و قوت‌های زیر اشاره کرد: **اهم نقاط ضعف:**

نداشتن پشتوانه قوی سازمانی اداری و کم‌بها دادن به نیروهای جوان متعهد و متخصص فعال در این مرکز و عدم جذب و نگاهداشت طولانی مدت آن‌ها.

عدم تعیین و تبیین صحیحی از نقش و جایگاه مرکز پژوهش‌ها و نیروهای شاغل در آنجا در فرایند تدوین، هدایت و نظارت بر انواع طرح‌های شهری و همچنین در ارتباط با نمایندگان محترم شورا‌های اسلامی و حتی مدیران و کارشناسان شهرداری.

اختلاف سطح در پرداخت حقوق و دستمزد کارشناسان این مرکز با کارشناسان هم‌رده خود در سایر بخش‌های شورای اسلامی و شهرداری. **اهم نقاط قوت**

وجود کارشناسان جوان، متخصص و متعهد که از بیشترین میزان ارتباط با مراجع علمی دانشگاهی به روز برخوردار هستند.

امکان برقراری ارتباط مستقیم با نمایندگان شورا و مدیران رده بالای شهرداری از طریق شرکت در کارگروه‌های تخصصی، کمیسیون‌ها و سایر جلسات کارشناسی که منجر به اثرات جدی و مؤثر و مفیدی در شکل‌گیری طرح‌ها، لوایح یا اصلاح و تکمیل آن‌ها می‌شود.

برقراری ارتباط وسیع و مستمر با متخصصان و اندیشمندان ملی، از طریق برگزاری نشست‌های تخصصی.

قانون‌گذاری شهری

نگاهی به مرکز پژوهش‌های شورای اسلامی شهر مشهد که ب

۱۲بر مسئله نظام برنامه ریزی در مدیریت شهری

حسین حسینی
رئیس هیئت مدیره مرکز پژوهش‌های شورای اسلامی شهر مشهد

مطالعات شهری و ضریب توفیق آن در ارتگذاری بهینه بر بهبود سیاست‌گذاری‌های شهری، مسئله‌ای بسیار مهم است. درواقع حضور پایدار کادری از نیروهای مجرب، خبره و آگاه از استاد‌های مطالعاتی گوناگون و متعدد در حوزه‌های مختلف مدیریت شهری با هدف تصمیم‌سازی خردمندان، مدیریت دانش و اتصال برایندهای علمی و تخصصی به نظامات تصمیم‌گیری مدیریت شهری امری لازم و انکارناپذیر است. در این راستا، شورا‌های اسلامی شهرها از بازوی تخصصی خویش یعنی مرکز پژوهش‌های بهره می‌برند. بیستمین سالگرد تأسیس مرکز پژوهش‌های شورای اسلامی شهر مقدس مشهد را باید سرچشمه‌ای برای بازنگری بر فرایندهای گذشته و بازتنظیم و بازتعریف آن‌ها دانست تا بتوانیم شاهد افزایش معنادار فرایند اتصال بین نظام مطالعات و نظام سیاست‌گذاری شهری باشیم.

امام جواد^(ع)؛ کسی که کاری را بدون علم و دانش انجام دهد، افسادش بیش از اصلاحش خواهد بود.

نظام برنامه ریزی در مدیریت شهری کلان شهرها با دو ابرمسئله مواجه است: مسائل و چالش‌های نامحدود و منابع محدود. از طرفی تنوع مسائل کلان شهرها در حوزه‌های مختلف از جمله محیط زیست، بهداشت، عمران، حمل‌ونقل، انرژی، شهرسازی و... و ابعاد گوناگون فرهنگی، اجتماعی، حقوقی و اقتصادی آن‌ها و از طرف دیگر محدودیت فعلی منابع مالی پایدار، فرایند پیچیده تعریف پروژه‌ها و تخصیص

در پاسخ به سؤالات برآمده از شرایط فوق، مدیریت‌های شهری در دهه‌های متعددی با بهره‌گیری از توان فنی و تخصصی مجموعه نیروهای مطالعاتی کشور، اقدام به تعریف و انجام مطالعات گوناگون و متعدد کرده است. در این میان، میزان بهره‌وری نظام

پیشرفت شهر از مسیر دانش

حسین حسینی
رئیس هیئت مدیره مرکز پژوهش‌های شورای اسلامی شهر مشهد

۱. شهرهای ایران با وجود فرصت‌های زیادی که برای بهبود زندگی شهروندان به بار آورده‌اند، همچنان درگیر نارسایی ساختاری و کارکردی هستند. سؤال کلیدی این است که چگونه می‌توان به شناخت فنی نارسایی‌ها و چالش‌های شهرها و سکونتگاه‌های ایران پرداخت و چاره‌برون‌رفت از این حجم انبوه شده مسائل شهری ایران چیست؟

۲. بررسی‌ها و تجربیات نشان می‌دهد، که چاره شناخت دقیق چالش‌ها و همچنین برون‌رفت از

مرکز پژوهش‌ها

مرکز پژوهش‌های شورای اسلامی شهر مشهد مقدس در سال ۱۳۸۳ با اتکا به تخصص‌ها و مطالعات فراهم‌آمده، بهره‌گیری از آن‌ها و همچنین استفاده از ظرفیت سازمان‌های دیگر و کارشناسان مرتبط در شناخت کارشناسانه مسائل و پاسخگویی به نیازهای نو در تدوین سیاست‌ها و نظارت بر اجرای سیاست‌ها بنا نهاده شده است.

س باچاشنی پژوهش

عمر دو دهه ای خود، بازوی علمی پارلمان شهری بوده است

توسعه گفتمان علمی در شهر

زهره حسینی

بیست سال از آغاز به کار مرکز پژوهش هادر شورای اسلامی شهر مقدس مشهد می گذرد و همگام با طی سال های رشد این نهال مقدس، بیست سال از عمر خانواده بزرگ مرکز پژوهش ها متشکل از رؤسا، معاونان، کارشناسان خبره تخصصی و همچنین جامعه متخصصان همکار مرکز گذشته است. برای من به عنوان قدیمی ترین کارشناس حاضر در جمع کنونی کادر مرکز پژوهش ها که توفیق داشته ام قریب به هفده سال از این دوره بیست ساله رادر جمع این خانواده سپری کنم، هفته پژوهش یادآور خاطرات تلخ و شیرین گوناگونی از تلاش و ممارست این خانواده در جهت افزایش کیفیت نظام سیاست گذاری شهری است. در فرایند طراحی و تصویب لوایح، طرح ها و دیگر تصمیم های شوراهای اسلامی شهر، به طور معمول دو گفتمان سیاسی و علمی، مؤثر و در تقابل با یکدیگرند. طبیعتا نمی توان بر نقش و ماهیت سیاسی شوراهای اسلامی شهر چشم

پوشید. فرایند انتخابات شوراهای اسلامی شهرها به طور اجتناب ناپذیر بر کیفیت سیاست گذاری این نهاد مؤثر است و تا حدودی می تواند حائز جنبه های مثبتی نیز باشد اما این موضوع نمی تواند مؤید غلبه گفتمان های سیاسی بر گفتمان های علمی در فرایند سیاست گذاری باشد. در تمام سال های گذشته، تلاش مرکز پژوهش ها با هدف حفظ، پایداری و توسعه گفتمان علمی و همچنین غلبه آن بر گفتمان های سیاسی رایج در شوراهای اسلامی شهر بوده است. با تمام چالش ها و مشکلات موجود در مسیر مرکز پژوهش ها، مسلما هیچ مؤلفه ای بیشتر از دغدغه مندی و باورهای عمیق به ارزش نامتناهی تلاش برای توسعه و پیشرفت مشهد عزیز بیگانگان، انسجام این خانواده را حفظ نکرده است. از تلاش های خالصانه، متواضعانه و خیرخواهانه این جامعه شریف تشکر و قدردانی می کنم.

چالش های مرکز پژوهش ها

امیرحسین زاده

با عنایت به اینکه در ساختار و نظام شورایی، شوراهای اسلامی شهرها/کلان شهرها، دارای ساختار و جایگاه عملکردی نظارتی مشابهی با پارلمان ملی کشور یعنی مجلس شورای اسلامی، اما در مقیاس محلی هستند، ضروری است که پارلمان های محلی نیز مشابه پارلمان ملی، مجهز به یک بازوی علمی کارشناسی توانمند به نام مرکز پژوهش ها شوند. بر همین اساس، مرکز پژوهش های شورای اسلامی شهر مشهد مقدس به عنوان نخستین نهاد پژوهشی پارلمان های محلی در کشور شکل گرفت و به تاسی از آن، شوراهای اسلامی سایر کلان شهرها نیز به تشکیل و ایجاد مراکز پژوهشی مشابه اقدام کردند. در دهه ۹۰ شمسی، مرکز پژوهش های شورای اسلامی شهر مشهد باتوجه به پیشینه کارشناسی و فنی آن، عهده دار هدایت دبیرخانه دائمی مراکز پژوهشی شوراهای اسلامی کشور شد.

مرکز پژوهش های شورای اسلامی شهر مشهد مقدس در طول این سال ها تلاش کرده است که نظیر مأموریت ها و وظایف مرکز پژوهش های مجلس شورای اسلامی، از طریق، اعلام نظر کارشناسانه درباره طرح ها و لوایح، تنظیم و تدوین طرح های کاربردی، انتشار کتب، مقالات و نسخ علمی اجرایی مرتبط، برگزاری نشست های تخصصی، حمایت از پژوهش های کاربردی دانشگاهی و حتی فعالیت در زمینه آموزش به مدیران فعلی

و سرمایه های انسانی فعلی، به ارتقای کیفیت تصمیم گیری و سیاست گذاری های کلان مدیران شهری کمک شایان توجهی کند. اگرچه در طول زمان، کارشناسان و مدیران با بهره گیری از توان علمی فنی و اجرایی خود، برای پیشبرد هدف غایی و نهایی این مرکز تلاش کرده اند و گام های مؤثر و مفیدی نیز برداشته شده است. اما در انطباق با چشم انداز و اهداف کلان مدنظر مرکز پژوهشی یک پارلمان محلی آن گونه که شایسته و بایسته است، عملکردی کاملاً موفق نداشته است. در این میان برخی چالش ها همچون نمونه های زیر به کارا نبودن کامل و شایسته مرکز پژوهش ها منجر شده است:

«پیش بینی نکردن جایگاه مرکز پژوهش ها در چارت سازمانی شوراهای اسلامی شهر»

«تأمین بودجه مرکز توسط شهرداری»

«اختصاص پست ریاست مرکز به اعضای محترم شورا که به دلیل مشغله های فراوان، فرصت رسیدگی و نظارت کافی را در اختیار نداشته اند»

«اعتقاد نداشتن برخی مدیران به نقش و جایگاه مرکز»
«تمرکز صرف بر مسائل مربوط به شهرداری، در حالی که وظیفه نظارتی شوراهای اسلامی شهرها و به تبع مراکز پژوهشی فراتر از عرصه اقدام شهری و مربوط به همه حوزه های کاری عملکردی و دانشی مرتبط با شهر و شهروندان است»

بازوی فکری پژوهشی برای مدیریت شهری

امیرحسین زاده

رئیس مرکز پژوهش های شورای اسلامی شهر مشهد در دوره چهارم مدیریت شهری

برای طرح در مجلس شورای اسلامی و اخذ مصوبات قانونی مربوط به ارتقا، بهبود و تسریع در حل مسائل مشترک کمک می کند.

برقراری کلاس های آموزشی در سطوح مختلف علمی برای منتخبان شورای اجتماعی محلات، کارشناسان و حتی مدیران شهری، با هدف آگاهی رسانی و آموزش مباحث پایه ای و نوین علمی و تخصصی به گروه های هدف.

از مهم ترین چالش هایی که به طور ویژه مرکز پژوهش های شورای اسلامی شهر مشهد مقدس نیز با آن روبه روست، می توان به نمونه های زیر اشاره کرد:

بی توجهی به نقش علمی تخصصی آن ها، فارغ از همه گرایش های سیاسی و مدیریتی.

تعدد در تغییر و جایگزینی مدیران در طول دوره های کوتاه مدت که عموماً منبای تغییر در نوع نگاه و راهبردهای مدیریتی روبه روست، منجر به فاصله گرفتن مرکز از چشم انداز و ماهیت دانشی تخصصی خود می شود.

عدم بهره گیری از استنادان و خبرگان دانشگاهی در جایگاه مدیریتی این مرکز، در برخی ادوار زمانی که به نحوه انجام مطالعات و پژوهش های نظری کاربردی، آشنایی بیشتری داشته باشند و فارغ از گرایش های سیاسی و مدیریتی با اختصاص زمان بیشتر و ارتباطات گسترده تر با مراکز تخصصی دانشگاهی، می توانند به افزایش کیفیت طرح های پژوهشی مورد نیاز شهر کمک شایان توجهی کنند.

رعایت نکردن موازین حرفه ای و سفارشی سازی در فرایند تعریف و تهیه طرح های پژوهشی، منجر به فاصله گرفتن این مرکز از ماهیت اصیل پژوهشی آن می شود. در حالی که طرح های مطالعاتی باید بر اساس نیاز جامعه، مشکلات و مسائل شهری و با بهره گیری از نظرات خبرگانی، تعریف و تهیه و کاربردی شوند.

با عنایت به اینکه به لحاظ قانونی افراد می توانند با هر نوع تخصص حتی متفاوت یا بدون ارتباط مستقیم با مسائل و مباحث شهری، به عنوان عضو منتخب وارد شورای اسلامی شهرها شوند، وجود مرکزی که بتواند بستر سازی علمی تخصصی لازم و مورد نیاز اعضا را در فرایند سیاست گذاری های شهری فراهم آورد، ضروری تلقی می شود. این مرکز می تواند در سطوح مختلف به اعضای شورای شهر و حتی مدیران شهری، کمک فکری تخصصی لازم را منتقل کند و از طریق دست یابی به یک وفاق جمعی تخصصی به تحقق پذیری هرچه بیشتر مصوبات و موضوعات گوناگون منجر شود؛

ارائه نظرات کارشناسی درباره طرح ها و لوایحی که مدیریت شهری به شورای اسلامی ارسال و ارائه می کند. از طریق برگزاری جلسات هم فکری کارشناسی داخلی، نشست های تخصصی یا متخصصان خارج از مجموعه (در مقیاس کوتاه مدت)، ارائه نظرات کارشناسی در قالب انجام مطالعات پژوهشی تخصصی درباره موضوعات مختلف شهری، به فراخور نیازهای کمیسیون های مختلف در بازه های زمانی حداکثر شش ماهه، برای ارائه طرح ها و نظریه های پیشنهادی کمیسیون ها (در مقیاس میان مدت)، ارائه دیدگاه ها و رویکردهای تخصصی در قالب انجام مطالعات پژوهشی علمی، به فراخور نیازهای کمیسیون های مختلف در بازه های زمانی یک ساله (در مقیاس بلند مدت).

برقراری ارتباط با مراکز پژوهشی شوراهای اسلامی سایر کلان شهرها، مرکز پژوهش های مجلس شورای اسلامی و سایر نهاد های علمی پژوهشی دانشگاهی و مردم نهاد، با بهره گیری از تجربیات مشترک و هم افزایی علمی و حتی مالی بود چه ای، از طریق تهیه طرح های پژوهشی کلان مقیاس تر درباره موضوعات مبتلا به کلیه شهرهای کشور و ارائه نتایج به شورای عالی استان ها

حلقه مشکلات شهری و سکونتگاه های دیگر، همانا پایبندی به پژوهش و علم است. از منظر دیگر ریشه نارسایی های کنونی نیز پشت پا زدن به روش های علمی و اندیشه های نوآورانه و خرد پایه است. بنابراین دیدگاه مستحکم و درست این است که هم ریشه نارسایی ها به بی توجهی به علم برمی گردد و هم چاره برون رفت به پایبندی به خرد و علم برمی گردد. در ظاهر و شعار، مدیران شهری به حوزه علم و پژوهش چراغ سبز نشان می دهند، اما در عمل و اجرا به دلایل گوناگون به دستاوردهای علمی اعتنایی نمی کنند. حقیقت این است که پایبندی به پژوهش، علم، فناوری و نوآوری مستلزم تغییر در تصمیمات و روش های مدیریتی است. از آن حیث که تغییرات سبب حذف تصمیمات از بالا به پایین و مدیریتی بی بنیان می شود، معمولاً مدیران به آن سوق ندارند.

۳. شکوفایی، پایداری و پیشرفت همه جانبه خیلی از شهرهای

دنیا که به الگو در نظام برنامه ریزی شهری دنیا معروف شده اند، تنها در سایه پایبندی به علم، تحقیق، پژوهش، نوآوری و فناوری بوده است. حکمرانی علمی و خردورزانه شاخص هایی دارد. به عبارت روشن تصمیم های علم پایه به بن بست نمی رسند و همواره بلند مدت با چالش روبه رو نمی شوند. گفت وگو کردن از حکمرانی شایسته علم پایه و پژوهش مینا در ظاهر ساده می آید اما در عمل تنها مدیرانی به آن تن می دهند که برای آینده میهن و فرزندان خود دغدغه مند هستند و به عبارت روشن تر تلاش می کنند آبادی و پیشرفت را به یادگار بگذارند. کمی این عبارت تلخ است؛ اما حقیقت این است که گرایش و سوق یافتن به گزاره های علمی و دانش بنیان خیلی از تصمیمات مدیران را به چالش می کشد. از یک سو مدیران دوست دارند در کوتاه ترین زمان منبعث از دانش محدود خود به نمایش دستاوردها بپردازند و از سوی دیگر محققان و پژوهشگران

هوشمندتر از آن هستند که برای راست کردن گزاره های دست به میاززه بزنند. شاید ریشه بخش عمده مهاجرت نخبگان و پژوهشگران به این گزاره و امثال این رویکرد برسد. ۴. البته وقتی مدیران کشور پایبند به محصولات و دستاوردهای نخبگان و پژوهشگران نباشند و دستاوردهای آن ها در گرو دار بروکرسی خسته کننده گیر کند، سناریوی مهاجرت با چراغ سبز بیگانگان راه چاره محققان می شود و این از تلخ ترین اتفاقات و سرنوشت یک کشور است. ۵. شهرداری ها سال ها است در حوزه تأمین مالی، حل مسئله ترافیک، آلودگی هوا، آسیب های اجتماعی و زیست محیطی و بهره وری مناسب از نیروی کار در حلقه باطل دور شدن از علم و پژوهش گرفتار آمده اند. متأسفانه دوری حوزه علم و اجرا در مدیریت شهری به قدری زیاد شده است که اکنون این دو حوزه شاید به سختی زبان همدیگر را درک

این مرکز با به کارگیری تمام توان موجود علمی و نخبگانی کشور و به ویژه شهر مشهد، اثربخشی کاملاً مؤثری در تصویب طرح ها و لوایح در صحن شورا دارد.

مرکز یاد شده به عنوان یک مرجع تخصصی بی طرف و مورد وثوق شورای اسلامی شهر، جامعه نخبگانی و پژوهشگران مطرح است.

شماره ۲۳
د ۳
۱۴۰۳
۱۳۳۳
شماره ۲۳

SHAHRA NEWS.IR

گزارش

به سفارش مرکز پژوهش های شورای اسلامی شهر مشهد